

14+

ПРО ЩО РОЗПОВІДАЮТЬ АВТОГРАФИ МИТЦІВ

СТОРІЯ

www.storiya.info

Про що розповідають автографи митців

Засновниця читацької онлайн-платформи «Сторія» **Олеся Божко**

Авторка **Ірина Смирнова**

Головна редакторка **Юлія Журлакова**

Літературна редакторка, авторка рубрики
«Читай і мову вивчай!» **Юлія Гарюнова**

Верстка **Анастасія Бишовець**

Дизайн **Віталій Войтуль**

Фото [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org), [canva.com](https://www.canva.com), [wikiart.org](https://www.wikiart.org)

www.storiya.info

Матеріали розроблені ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» за технічної підтримки ООН Жінки в Україні та за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги ООН (WPHF). Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги Організації Об'єднаних Націй (WPHF), але це не означає, що висловлені в ній погляди та вміст є офіційно схваленими або визнаними з боку Організації Об'єднаних Націй.

Усі зображення, інформація і торговельні марки використовуються як ілюстрації з навчальною метою та не мають рекламного характеру. Усі матеріали, які розміщені на вебсайті www.storiya.info, а також будь-які інші матеріали, що розповсюджуються за допомогою цього сайту і з цього сайту (зокрема зображення, відеоролики і тексти), належать ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» та захищені авторським правом. Несанкціоноване використання цих матеріалів, повне або часткове копіювання, збереження, зміна і поширення (для будь-яких цілей) без письмової згоди ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» заборонено. © 2024 «Сторія».

От нахаба! — обурено вигукнув німецький художник **Альбрехт Дюрер**, коли дізнався, що якийсь італієць копіює його гравюри, ставить на них його підпис “AD” та продає як оригінали. Бо так дорожче.

П'ятсот років тому, в епоху Відродження, ще не існувало авторського права. А копіювання чужих творів було чи не найпоширенішим способом навчання живопису для учнів та підмайстрів художників. Проте Дюрер був одним із перших митців, хто взагалі підписував свої картини. Тому його ім'я стало без перебільшення брендом, відомим у всій Європі.

Щоб розібратися з недоброчесним конкурентом, яким виявився Маркантоніо Раймонді, художник вирушив до Венеції. І навіть викликав шахрая до суду. Урешті судді постановили, що немає нічого поганого в тому, що Раймонді копіює та продає роботи Дюрера. Проте підписувати їх чужим ім'ям заборонили. Так Дюрер захистив свій підпис. Але до розуміння авторського права в суспільстві та й самими митцями було ще далеко.

Носоріг, гравюра,
Альбрехт Дюрер, 1515

Ще один геній епохи Відродження **Мікеланджело Буонаротті** залишив автограф лише на одному своєму творі — скульптурі “П’єта”, що зображує Діву Марію, яка тримає на колінах тіло Христа та оплакує Сина. Існує легенда, ніби митець почув, як хтось, милуючись його твором, захоплено вигукнув: “Яка краса! Кажуть, що автор — якийсь міланський майстер”. Тому наступної ночі Мікеланджело прийшов до скульптури та вигравіював напис на стрічці Марії: **“Мікеланджело, флорентієць зробив це”**.

П’єта, мрамур,
Мікеланджело
Буонаротті,
1498-1499

Раніше художники часто працювали над картинами не самотужки, а з допомогою чималої бригади учнів. Це було вигідно обом сторонам: новачки навчалися майстерності, набували досвіду, а майстер міг швидше закінчувати великі полотна та виконувати кілька замовлень одночасно.

Таке практикував і німецький художник **Лукас Кранах Старший**. Він вигадав символ, який малювали на всіх роботах, створених у його майстерні. Сьогодні це назвали б **фірмовим логотипом**. Підписом Кранаха був дракончик, що тримає каблучку (частина зображення його родинного герба). На деяких творах дракончик промальований дуже детально, на інших — схематично. Коли майстер сам докладав руку до роботи над картиною, то ще додавав свої ініціали “L.C.”

Підпис Лукаса Кранаха Старшого, зображення з портрета 1514 року

Нідерландська художниця **Клара Петерс** спеціалізувалася на створенні натюрмортів. Їй не бракувало фантазії різними способами залишати на них автографи: то напише своє ім'я на ножі у вигляді гравіювання, то “викладе” на талі печиво у формі ініціалів “С.Р.” А на одному натюрморті вона навіть примудрилася намалювати своє відображення на посуді. Загалом замовникам тих часів подобалося, коли на картині було багато дрібних та прихованих деталей: YouTube ще не було, тож люди радо проводили вільні вечори, роздивляючись картини та вишукуючи щось новеньке.

Натюрморт з апельсинами, оливками та пирогом, Клара Петерс, 1611

Тренд на приховані деталі використовував й іспанський художник **Дієго Веласкес**. Його улюбленою фішкою були записки. Він “укладав” їх у руки персон, яких малював. А на історичному полотні “Здача Бреди” художник “підкинув” банківську квитанцію зі своїм прізвищем ледь не під копита коня, зобразивши її в правому нижньому куті картини. Крім того, на картині ще є ймовірний автопортрет Веласкеса: чоловік за конем, що дивиться на глядача. Це також своєрідна мітка, що промовляє: “Це моя картина”.

Здача Бреди, Дієго Веласкес, 1625

Не менш креативно підходив до підписів своїх картин й іспанець **Франсіско Гоя**. Так, на портреті герцогиня Альба вказує пальцем на землю перед собою. І, якщо придивитися, можна побачити виведене там ім'я автора. А на портреті донни Нарциси де Баранана художник написав своє прізвище на її персні. Утім, чомусь ця робота багато років викликала в мистецтвознавців підозри щодо авторства Гої. Та, кілька років тому науковий аналіз розвіяв ці сумніви.

Герцогиня
Альба,
Франсіско-
Хосе Гоя,
1797

Насправді підписи далеко не завжди є гарантією, що перед нами оригінальний твір відомого автора. По-перше, майстерним арт-злочинцям не важко підробити ще й чужий підпис, якщо вже сфальсифікували весь твір. По-друге, є поганий приклад **Сальвадора Далі**. Що ж він накоїв?

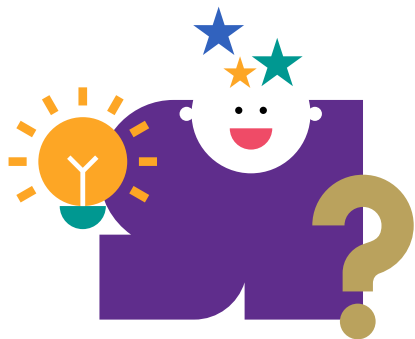
Сальвадор Далі був доволі успішним художником, устиг за своє життя й славу відчутити, і грошей непогано заробити. Однак знайшлися й ті, хто хотів нажитися на його успіху. Один із помічників художника вмовив його проставити автографи на десятках тисяч порожніх аркушів паперу, на яких нібито потім мали з'явитися відбитки його тиражних творів — гравюр або друкованих робіт. Тож сьогодні дуже складно підтвердити авторство Далі, і багато його робіт зараз коштують менше, ніж могли б, якби цього не сталося.

А ти маєш свій унікальний підпис? Як гадаєш, що він розповідає про тебе? ●◆■◀◆

Salvador Dalí

Постійність
пам'яті,
Сальвадор
Далі, 1931

НАД ЧИМ ПОМІРКУВАТИ

Що ти знаєш про авторське право?
Для чого воно потрібне?

Хто з художників та художниць, на твою думку, найкреативніше підписував свої роботи?

Чому важливо знати справжнє авторство твору мистецтва?

Чим копія відрізняється від оригіналу?

ЧИТАЙ
І МОВУ ВИВЧАЙ!

Сфальсифікувати чи сфальшивити?

У цьому тексті ти дізнався/дізналася про те, як художники вигадували унікальні підписи для своїх робіт, аби ніхто не зміг їх присвоїти. Але знаходиться багато охочих сфальсифікувати твір? Чи сфальшивити?

Ідеться про **слова-пароніми**: дуже схожі за формою й повністю відмінні за значенням.

Сфальсифікувати — створити підробку оригінальної версії.

Наприклад: Підпис геніального художника підробили, тобто сфальсифікували.

Сфальшивити — узяти неправильну ноту під час виконання твору.

Наприклад: Під час виконання опери співак сфальшивив — узяв одну ноту, замість іншої.

Склади й запиши власні приклади речень зі словами "сфальшивити" й "сфальсифікувати".

A large writing area with a light gray border and rounded corners. The left side features a vertical line of white scalloped marks, resembling a notebook's binding. The interior is filled with horizontal dotted lines for writing.

Тепер ти знаєш більше про пароніми і зможеш уникати лексичних помилок!

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Для твоїх геніальних думок

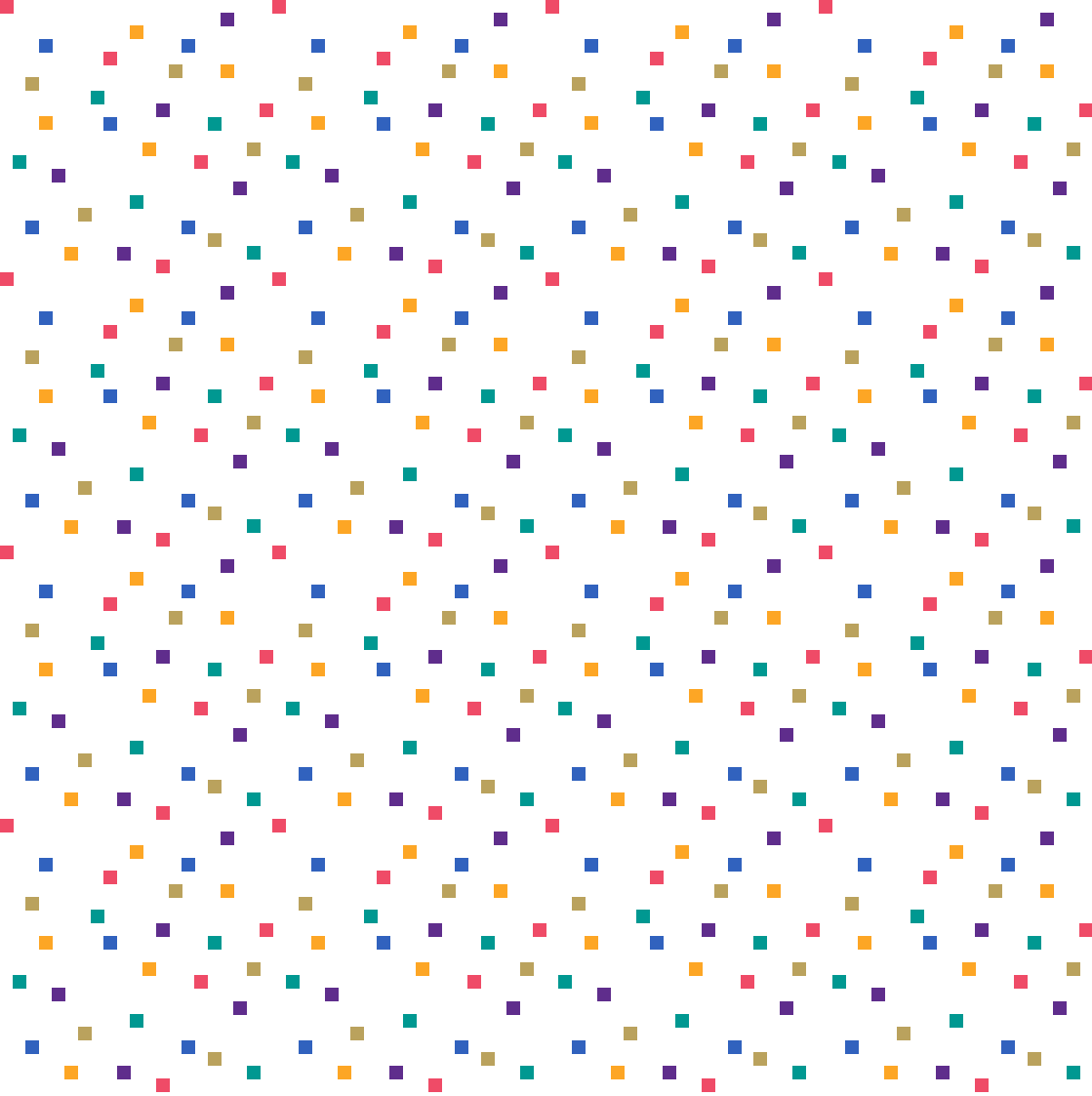
A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

www.storiya.info

© 2024 «Сторія»